

SLANGEN

Ingunn Dahl Karlsen

Nøkkelord: Drøm, eksistens, støtte, mening, balanse

I nattens drømmerike har slangen vist seg gjentatte ganger:

Jeg står bak barndomshjemmet, nordøst for huset. Et lite fjell til høyre for mine føtter slår sprekker, og slangen viser seg. Den kryper stille og rolig ut, nedover skråningen mot øst. Den mørke ryggen og den buktende bevegelsen er tydelig. Jeg tenker at den beveger seg vekk fra meg for å finne et nytt sted å gjemme seg.

I begynnelsen av januar 2007 kom drømmen tilbake med full styrke. Den var klar og tydelig. Jeg skrev den ned:

Et stort, lukket skjell ligger på land mellom steiner. Jeg undrer om det lever, og ser samtidig at det er fuktig. Kanskje det beskytter seg? Skjellet åpner seg og har bevegelige grå og brungule organer. I midten ligger en tarm kveilet sammen. Det er ekkelt, og jeg blir nysgjerrig og litt redd. Er det en orm i sentrum av organene? Jeg ser at "ormen" skifter farge til turkis. Et fast og intenst blikk møter mine øyne. Ormen skaper seg om til en slange som vokser seg lang og tykk. Den sklir ut av skjellet. Jeg er redd og løper. Jeg passerer en person og håper slangen tar personen og ikke meg. Samtidig synes jeg synd på personen som blir tatt av den fryktelige slangen. Jeg fornemmer at slangen smyger innpå meg. Det er *meg* den skal ha! Jeg balanserer nå på store og ujevne steiner. Havet dukker opp ved min venstre side. Et høyt, stupbratt fjell er der rett ved min høyre side. Jeg vurderer å klatre oppover fjellveggen.

Her stopper drømmen.

Etterpå skrev jeg ned: Jeg er et skjell. Jeg har mange indre organer. Jeg er slangen og ligger inne i skjellet. Slangen ligger inne i meg. Jeg skremmer meg selv.

Terapitimen 09.01.07

Jeg (K) forteller terapeuten (T) om slangedrømmene ovenfor. Sammen med terapeuten "drømmer jeg videre" fra der hvor drømmen stoppet. Vi sitter overfor hverandre. Jeg gir meg selv tid.

- T: Lukk øynene dine og vær slangen i drømmen.
K: Jeg er slangen.
T: Hva gjør du, slange?
K: Jeg smyger meg ut av skjellet og bukter meg framover for å ta Ingunn.
T: Kan du se Ingunn?
K: Nei.
T: Hva kjenner du nå?

Jeg bruker tid til å kjenne.

- K: Jeg er ganske rolig. Øynene, som er lukket, beveger seg urolig under øyelokkene. Jeg smyger meg videre og kommer til en plass hvor jeg ser hav og himmel. Jeg løfter hodet forsiktig opp og ser rolig mot høyre. Ut over havet og horisonten.
T: Kan du se Ingunn?
K: Nei, men jeg ser svakt konturen av en stor stein på stranda og lurer på om det sitter noen der. Jeg vrir hodet sakte mot venstre og så mot høyre igjen. Det er blått og nydelig. Hav og himmel går nesten i ett. Etter en stund legger jeg meg ned på bakken og kryper bortover.
T: Leiter du etter Ingunn?
K: Nei. (Tar meg god tid til å kjenne.) Jeg er rolig. Jeg ser Ingunn nå. *Jeg er meg og ser at slangen står rett foran meg.*
T: Hvem er du nå?
K: Nå er jeg Ingunn. Jeg er rolig. Slangen ser på meg og har tungespissen ute. Vi ser hverandre inn i øynene. Slangeansiktet og mitt ansikt i samme høyde. Vi står slik en stund. Nå trykker slangen hodet inn i halsen min under strupehodet. Den forsvinner veldig sakte innover. Den er halvveis inne. Den er nesten inne. Jeg ser litt av halen som nå forsvinner. Jeg kjenner noe i halsen der den gikk inn. (Jeg tar på halsen der den forsvant inn.)
T: Hvor skal du nå, slange?
K: Jeg skal inn i Ingunn.
T: Hvordan er det der?
K: Det er trygt og godt.
Jeg (Ingunn) ser nå at slangen forvandles til en virvelvind. Den snurrer med en slik fart at jeg ikke kan se at den går rundt. *Den strekker seg ut og blir til en tykk mørk strek.*

Illustrasjon: Hanne Dahl Karlsen

Terapeuten spør hva jeg har fått ut av dette. Jeg sier at frykten for slangen er borte, og at jeg er rolig og glad. Slangen er integrert i (oppleves som en del av) meg, og jeg kjenner styrke og balanse. Terapeuten spør hva jeg vet om slanger, og hva jeg forbinder med dette dyret. Umiddelbart sier jeg at slangen er en del av naturen, og at jeg har sett slanger i bøker og på tv. Djevelen som skaper seg om til slangen i bibelhistorien, dukker også opp. Terapeuten forteller at slangen er et fredelig dyr så lenge den ikke blir truet. Den biter fra seg og forsvarer seg ved fare og trusler. Terapeuten viser til min siste setning og tenker at slangen ble integrert som en solid påle.

Det er februar 2008, og slangen er ikke i mine drømmer på nattetid. Den er med meg som et redskap og en allianse på dagtid.

Refleksjoner om drømmearbeid og slangesymbolikk

I drømmearbeidet bringer jeg drømmen inn som en opplevelse her og nå (Hostrup, 1999). Fokuset er rettet mot slangen, som er figur (Skottun, 2002) og trer fram i feltet Ingunn–Ingunn. "Alt jeg gjør, alt jeg tenker og alt jeg er, oppstår som en funksjon av det feltet jeg er i, i øyeblikket" (Johansen, 2006, s. 87). Jeg forteller drømmen til terapeuten i nåtid. Perls (1992) hevder at alle deler i drømmen representerer drømmeren selv. Perls ser altså på drømmen som en projeksjon. "I believe that every part of the dream is a part of yourself – not just the person, but every item, every mood, anything that comes across" (s. 265-266). Terapeuten hjelper drømmeren med "å spille ut" en del eller deler i drømmen som aspekter av sin egen eksistens (Polster mfl., 1973). I min drøm blir det viktig å gjemme meg og å bevege meg vekk. Jeg har reflektert rundt dette og tenker at jeg gjemmer meg og beveger meg bort fra meg selv. Slangen representerer en viktig del av meg som jeg utforsker i terapitimen og blir bedre kjent med. Min første tolkning var: Slangen ligger inne i meg. Jeg skremmer meg selv. I denne forbindelse siterer jeg Hostrup (1999): "Hvis det har vært 'farlig' at organisere mening af en bestemt slags, så undgås de *polariteter*, som kunne føre til en opplevelse, som dette menneske har dårlig erfaring med" (s. 75).

Ifølge Perls (1992) er gestaltterapien ikke analyseorientert. Den har en integrasjonstilnærming:

Actually – and this is the decisive point – every bit of the dream is yourself. The fragmentation of the human personality is coming out nowhere better than in the dream. If you free associate to a dream or look for actual facts, you destroy what you can get from a dream or a fantasy. Namely, the re-integration of your disowned personality. I want to emphasize this again and again. Gestalt therapy has an integrative approach. We integrate" (s.166). En vesentlig og avgjørende faktor i drømmearbeidet er at terapeuten ikke tolker drømmen for klienten. Perls (*ibid.*) understreker: "And my whole technique develops more and more into *never, never interpret*. Just back-feeding, providing an opportunity for the other person to discover himself. (s. 143)

Gestaltterapien er opptatt av å utforske arketyperiske symboler (det fellesmenneskelige) i *relasjonen* mellom klient og terapeut (Krüger, 2006). Krüger gir følgende definisjoner på et symbol: "Et symbol er noe som representerer noe annet enn seg selv. ... Eller sagt med gestaltformulering: Symbolet gjør det mulig å *kontakte* det som synes utsigelig" (s. 136-137). Jørstad (2005) siterer Jungs skille mellom et tegn og et symbol: "Et symbol peker ikke tilbake på den bevisste

tanken; det gjør derimot et tegn. Et tegn er alltid mindre enn det det henviser til, og et symbol er alltid mer enn det vi umiddelbart er i stand til å fatte" (s. 61).

Jeg har lest forskjellige tolkninger av slangesymbolet og ble opptatt av følgende tolkning:

Symbol på underverdenen og dødsriket fordi den gjemmer seg i huler, og evnen til å forynge seg ved å skifte ham. Brukes i helbredelses- og reinkarnasjonsriter, og er viet til legekunstens gud, Asklepios. Underverdenen, urhavet der alt liv er skapt, jordens fruktbarhet. Juni måned. Hell, visdom, humor, romantikk, intuisjon, reinkarnasjon, å ta avgjørelser. (<http://www.geocities.com>)

I drømmen min kryper slangen ut av fjellet ("gjemmer seg i huler"). Den dukker opp i skjellet som er fuktig, og har altså evnen til å forynge seg ved å skifte ham. Skjellet kommer fra vannet (jf. "urhavet der alt liv er skapt, jordens fruktbarhet"). Slangen kryper ut av skjellet. Hav (urhavet), fjell og steiner (huler) går også igjen. Jeg ser (sanser) disse delene flere ganger i drømmen. Slangen som var figur, forsvinner da i bakgrunnen (Zinker, 1978). Det kan være interessant å utforske disse figurene.

For å lukke eller avslutte gestalten forsetter jeg i terapitimen å drømme videre, og terapeuten støtter meg i denne prosessen (Jørstad, 2006). Naturen er sterkt til stede, og jeg opplever å være en del av den. Det første jeg tenkte da terapeuten spurte hva jeg visste om slanger, var at de er en del av naturen.

I drømmearbeidet stekker slangen seg ut og blir til en tykk mørk strek. Den blir integrert (oppleves som en del av meg), og jeg kjenner styrke og balanse. Det gir meg derfor mening å lese at slangen brukes i helbredelses- og reinkarnasjonsriter.

Slangesymbolikken passer inn i drømme- og arbeidsprosessen min og berører noe av den innsikten jeg har tilegnet meg. "En innsikt er noe man må vokse seg inn i og utvikle seg til. Da berøres hjertet, og virkningen går dypere og virker med større kraft" (Jung i Jørstad, 2005, s. 62).

Mine opplevelser av eksistens i "drømmeriket" er betydelige og like virkelige som opplevelser av eksistens i våken tilstand. Jeg vil si det så strekt som at jeg oppnår kontakt med energier som bidrar til vekst og balanse i meg selv og i relasjon til dem og eller det jeg møter. Avslutningsvis vil jeg understreke at terapeutens tilstedeværelse, metode og bidrag i vår relasjon var helt unik og avgjørende for min prosess.

Å lese om slangesymbolikk utdyper og bekrefter min opplevelse, men det var selve prosessarbeidet i relasjon med min terapeut som var viktigst for meg.

Illustrasjon: Hanne Dahl Karlsen

Litteratur

- Hostrup, H. (1999). *Gestaltterapi*. København: Hans Reizels Forlag.
- Johansen, S. (2006). Her og Nå. I S. Jørstad & Å. Krüger (red.), *Gestaltterapi i praksis* (s. 81-101). Oslo: Norsk Gestaltinstitutt AS.
- Jørstad, S. (2006). Å arbeide med drømmer i gestaltterapi. I S. Jørstad & Å. Krüger (red.), *Gestaltterapi i praksis* (s. 129-152). Oslo: Norsk Gestaltinstitutt AS.

- Jørstad, S. (2005). Et møte med Carl Gustav Jung. *Norsk Gestalttidsskrift*, 2(2), 60-67.
- Krüger, Å. (2006). Symbolenes muligheter. *Norsk Gestalttidsskrift*, 3(1), 136-148.
- Perls, S. F. (1992). *Gestalt Therapy Verbatim*. New York: The Gestalt Journal Press.
- Polster, E. & Polster, M. (1973). *Gestalt Therapy Integrated*. New York: Brunner/Mazel.
- Skottun, G. (2002). Essay om kontaktmekanismer og figurdannelse. I S. Jørstad & Å. Krüger (red.), *Den flyvende hollender*. Festskrift (s. 61-72). Oslo: Norsk Gestaltinstitutt AS.
- Zinker, J. (1978). *Creative Process in Gestalt Therapy*. New York: Vintage Books.